

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

2002

Julkaistu Helsingissä 17 päivänä heinäkuuta 2002

N:o 592—596

SISÄLLYS

N:o		Sivu
592	Laki ulkomaalaislain 37 §:n muuttamisesta	3363
593	Laki maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain muuttamisesta	3365
594	Laki maanmittauslaitoksesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta	3370
595	Laki Geodeettisesta laitoksesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta	3371
596	Laki mallioikeuslain muuttamisesta	3372

N:o 592

Laki

ulkomaalaislain 37 §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 12 päivänä heinäkuuta 2002

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 22 päivänä helmikuuta 1991 annetun ulkomaalaislain (378/1991) 37 §:n 1 momentin 5 ja 6 kohta, sellaisina kuin ne ovat laissa 537/1999, sekä
lisätään 37 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on viimeksi mainitussa laissa, uusi 7 kohta seuraavasti:

37 §

Käännyttämisen perusteet

Ulkomaalainen voidaan käännyttää, jos:

5) hänen voidaan tuomitun vapausrangaistuksen perusteella tai muutoin perustellusti olettaa syyllistyvän Suomessa tai muussa Pohjoismaassa rikokseen, josta on säädetty

ankarampi rangaistus kuin yksi vuosi vankeutta;

6) hänen voidaan aikaisemman toimintansa perusteella tai muutoin perustellusti olettaa ryhtyvän Suomessa sabotaasiin, vakoiluun, laittomaan tiedustelutoimintaan tai Suomen suhteita vieraaseen valtioon vaarantavaan toimintaan; tai

7) on tehty sellainen häntä koskeva maastapoistamispäätös, jota tarkoitetaan kolman-

HE 66/2002
HaVM 7/2002
PeVL 25/2002
EV 94/2002

Neuvoston direktiivi 01/40/EY; EYVL N:o L 149, 02.06.2001, s. 34—36

sien maiden kansalaisia koskevien maastapoistamispäätösten vastavuoroisesta tunnistamisesta annetun neuvoston direktiivin 2001/40/EY 1—3 artiklassa.

— — — — —

—————

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 2002.

Helsingissä 12 päivänä heinäkuuta 2002

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ministeri *Johannes Koskinen*

N:o 593

Laki**maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 12 päivänä heinäkuuta 2002

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maatalousyrittäjien luopumistuesta 16 päivänä joulukuuta 1994 annetun lain (1293/1994) 1 §:n 1 momentin 2 kohta, 5 §, 7 §:n 2 momentti, 10 §:n 3 momentti, 14 §:n 2 momentti, 22 §:n 1 momentin 1 ja 6 kohta, 28 §, 29 §:n 2 momentti ja 34 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 1 momentin 2 kohta, 7 §:n 2 momentti, 10 §:n 3 momentti, 14 §:n 2 momentti, 22 §:n 1 momentin 1 ja 6 kohta, 28 § ja 34 §:n 2 momentti laissa 1326/1999, sekä

lisätään 7 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 1326/1999, uusi 3 ja 4 momentti, 10 §:ään, sellaisena kuin se on viimeksi mainitussa laissa, uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti ja muutettu 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi, 13 §:ään, sellaisena kuin se on viimeksi mainitussa laissa, uusi 2 ja 3 momentti, 14 §:ään, sellaisena kuin se on viimeksi mainitussa laissa, uusi 3 momentti, 19 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi viimeksi mainitussa laissa ja laissa 1226/2000, uusi 4 momentti, 22 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 1326/1999, uusi 7 kohta, lakiin uusi 30 a § sekä 34 §:ään, sellaisena kuin se on viimeksi mainitussa laissa, uusi 3 ja 4 momentti seuraavasti:

1 §

Tässä laissa säädetään maatalouden varhaiseläkkeestä, joka

2) luopumisen tapahtuessa vuosina 2000—2006 perustuu periaatteiltaan Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston (EMOTR) tuesta maaseudun kehittämiseen ja tiettyjen asetusten muuttamisesta ja kumoamisesta annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1257/1999 tarkoitettua maatalouden varhaiseläkejärjestelmää vastaavaan kansalliseen järjestelmään.

5 §

Luopumistuen saamisen edellytyksenä on, että luopuja on luopumisen tapahtuessa täytännyt:

- 1) 55 vuotta, mutta ei 65 vuotta, jos luopuminen tapahtuu maatalan peltomaan ja tuotantorakennusten sukupolvenvaihdosluovutuksella vuosina 2003—2004, ja 56 vuotta, mutta ei 65 vuotta, jos vastaava luovutus tapahtuu vuosina 2005—2006,
- 2) 55 vuotta, mutta ei 65 vuotta, jos luopuminen tapahtuu porojen luovutuksella vuosina 2003—2006,
- 3) 57 vuotta, mutta ei 65 vuotta, jos

luopuminen tapahtuu maatilan peltomaan omistusoikeuden luovutuksella lisämaaksi vuosina 2003—2006,

4) 60 vuotta, mutta ei 65 vuotta, jos luopuminen tapahtuu maatilan peltomaan vuokrauksella lisämaaksi vuosina 2004—2006.

Jos luopujina ovat aviopuolisot, joista vanhempi täyttää 1 momentissa säädetty edellytykset ja on muutoinkin luopumistukeen oikeutettu, nuoremmalla puolisoilla on oikeus luopumistukeen, jos luopuminen tapahtuu aikaisintaan viisi vuotta ennen kuin hän täyttää ikää koskevan 1 momentissa säädetyn edellytyksen.

Jos luopujana on maatalousyrittäjän leski, hänellä on oikeus luopumistukeen, jos luopuminen tapahtuu aikaisintaan viisi vuotta ennen kuin hän täyttää ikää koskevan 1 momentissa säädetyn edellytyksen.

Jos luopujana on maatalousyrittäjä, joka on harjoittanut maataloutta yhtymän osakkaana yhdessä 1 momentissa säädetyn iän ja luopumistuen saamisen muut ehdot täyttävän vanhemman sisaruksensa kanssa, on yhtymän nuoremmalla osakkaalla oikeus luopumistukeen, jos luopuminen tapahtuu aikaisintaan viisi vuotta ennen kuin hän täyttää ikää koskevan 1 momentissa säädetyn edellytyksen.

Luopumistukea ei kuitenkaan suoriteta 2—4 momentissa tarkoitettulle nuoremmalle puolisolalle, leskelle tai yhtymän nuoremmalle osakkaalle ajalta ennen ikää koskevan 1 momentissa säädetyn edellytyksen täyttymistä.

7 §

Luopumistuen saamisen edellytyksenä on, että luopuja lopettaa myös muut kuin 1 momentissa tarkoitettut ansiotyöt tai että hänen ansiotulonsa näistä muista töistä voidaan arvioida kuukaudessa pienemmiksi kuin työntekijäin eläkelain (395/1961) 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu määrä kaksinkertaisena. Tällöin tulona ei kuitenkaan pidetä sosiaalihuoltolaissa (710/1982) tarkoitettua omaishoidon tukea eikä perhehoitajalaissa (312/1992) tarkoitettua palkkiota. Edellä 5 §:n 2, 3 tai 4 momentissa tarkoitettussa tapauksessa nuoremmalla aviopuolison, lesken

tai yhtymän nuoremmalla osakkaalla tulee lopettaa tai vähentää ansiotyötään viimeistään silloin, kun hän täyttää luopumistuen suorittamisen ikää koskevan edellytyksen.

Mitä 2 momentissa on säädetty muiden ansiotöiden lopettamisesta tai vähentämisestä luopumisen tapahduttua, ei kuitenkaan sovelleta luopujan luottamustoimessa tekemään työhön. Luottamustoimena pidetään tässä laissa toimimista edustajanpalkkiosta annetussa laissa (328/1947) tarkoitettussa tehtävässä, valtion luottamustoimessa, kuntalain (365/1995) 32 §:ssä tarkoitettuna kunnallisen luottamushenkilönä tai työntekijäin eläkelain 1 b §:ssä tarkoitettussa luottamustoimessa. Luopumistukea ei kuitenkaan suoriteta luopujalle ennen kuin edellä tarkoitettu luottamustoimi on päättynyt tai hänen ansionsa luottamustoimessa tehdystä työstä yhdessä muista ansiotöistä saatujen ansioiden kanssa voidaan arvioida jäävän 2 momentissa säädettyä määrää pienemmäksi.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa on säädetty, luopuja voi kuitenkin tehdä kestävänsä metsätalouden rahoituksesta annetun lain (1094/1996) 5 §:ssä tarkoitettuja metsien hoitoa ja käyttöä edistäviä töitä.

10 §

Luopuminen maatalouden harjoittamisesta voi tapahtua myös siten, että luopuja vuokraa maatilan peltomaan osina tai kokonaan lisämaaksi maatalouden harjoittamista varten yhdelle tai useammalle luovutuksensaajalle, joka täyttää 1 momentissa säädetty edellytykset.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat määräykset 1 ja 3 momentissa tarkoitetuista edellytyksistä.

13 §

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan myös 10 §:n 2 momentissa tarkoitettuun vuokraukseen.

Jos maatilan pellot tai osa niistä luovutetaan yhteisesti kahdelle 9 tai 10 §:ssä tarkoitettulle luovutuksensaajalle yhdessä viljeltäväksi, luovutuksensaajien on sitouduttava pitämään pellot jakamattomina omistukses-

saan tai, jos luovutus toteutetaan vuokraamalla, hallinnassaan tässä laissa säädettyjen sitoumusten voimassaoloajan. Myös aviopuolisoiden, vaikka vain toinen heistä täyttää luovutuksensaajaa koskevat edellytykset, on pidettävä pelot vastaavalla tavalla jakamattomina omistuksessaan tai hallinnassaan, jos ne luovutetaan heille yhteisesti.

14 §

Kun luopujan tila on porotaloustila tai siihen verrattava tila, 9 §:n 2 momentissa ja 10 §:n 3 momentissa tarkoitettu porojen ja tuotantorakennusten sekä -rakennelmien luovutus voi tapahtua kaupalla tai lahjalla.

Edellä 10 §:n 2 momentissa tarkoitettu luovutus vuokraamalla voi tapahtua vähintään kymmenen vuoden ajaksi tehdyllä vuokrasopimuksella.

19 §

Luopumistukeen liitetään kansaneläkelain 29 §:n mukainen lapsikorotus pykälässä säädettyin edellytyksin.

Luopumistuen maksaminen

22 §

Luopumistukea suoritetaan viimeisestä 15 §:ssä tarkoitetusta luopumisajankohdasta, ei kuitenkaan ennen kuin

1) luopuja on täyttänyt 5 §:n 1 momentissa säädetyn ikäedellytyksen,

6) luovutuksensaaja on ryhtynyt täyttämään 9 §:n 1 momentin 6 kohdassa, 9 §:n 2 momentissa, 10 §:n 1 momentin 5 kohdassa tai 10 §:n 3 momentissa tarkoitettua sitoumustaan,

7) lain 7 §:n 3 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa luopuja on lopettanut tai vähentänyt työskentelynsä luottamustoimissa siten, että hänen ansionsa näistä luottamustoimista yhdessä muista ansiotöistä saatujen ansioiden kanssa voidaan arvioida jäävän 7 §:n 2 momentissa säädettyä määrää pienemmäksi.

28 §

Luovutuksensaajalla on oikeus keskeyttää 9 §:n 1 momentin 6 kohdassa, 9 §:n 2 momentissa, 10 §:n 1 momentin 5 kohdassa ja 10 §:n 3 momentissa tarkoitettua sitoumustensa täyttäminen asevelvollisuutensa suorittamisen, maatilataloudellisten tai maatilataloutta tukevien ammattiopintojensa taikka muun hyväksyttävän syyn vuoksi. Tällaisen esteen kestäessä vuotta pitemmän ajan eläkelaitoksen on pidennettävä sitoumusaikaa vastaavalla ajalla, jollei luovutuksensaaja osoita, että hän itse, hänen aviopuolisonsa tai toinen luovutuksensaaja täyttää sitoumuksen velvoitteet.

29 §

Jos sitoumuksen laiminlyöntiä on pidettävä vähäisenä tai painavat kohtuuskäytökohdat sitä muutoin puoltavat, eläkelaitos voi kuitenkin päättää, että luopumistuen pääoma-arvo jätetään osaksi tai kokonaan perimättä. Jos 10 §:ssä tarkoitettua luovutuksensaajaa teuttavat sellaisen 9 §:n mukaisen sukupolvenvaihdon, jonka yhteydessä 10 §:n mukainen sitoumus siirretään sukupolvenvaihdoksessa tilanpidon jatkajan täytettäväksi, luopumistuen pääoma-arvo jätetään kokonaan perimättä.

30 a §

Luopumistuen saaja on velvollinen ilmoittamaan eläkelaitokselle sellaisista muutoksista, jotka vaikuttavat hänen oikeuteensa saada luopumistukea tai hänen saamansa luopumistuen määrään.

Eläkelaitos, työvoima- ja elinkeinokeskus tai kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen voi tarvittaessa vaatia luopumistuen saajalta selvityksen siitä, että hän edelleen täyttää luopumistuen saamisen edellytykset. Jollei tuensaaja toimita selvitystä hänelle asetetussa kohtuullisessa määräajassa, eläkelaitos voi päättää, että luopumistuen suorittaminen keskeytetään, kunnes selvitys on toimitettu.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat määräykset niistä 1 momentissa tarkoitetuista muutoksista, joista luopumistuen saajalla on ilmoitusvelvollisuus.

34 §

Tämän lain mukaan työvoima- ja elinkeinokeskukselle kuuluvien tehtävien hoitamisesta Ahvenanmaan maakunnassa säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Maa- ja metsätalousministeriö tekee Euroopan yhteisön varojen käytöstä eläkelaitoksen ja tarvittaessa Ahvenanmaan maakuntahallituksen kanssa yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1258/1999 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun sopimuksen, jossa määritellään eläkelaitoksen ja Ahvenanmaan maakuntahallituksen maksajaviraston sijasta hoitamat tehtävät siten kuin niistä laissa, mainitussa neuvoston asetuksessa sekä valtioneuvoston asetuksessa säädetään. Sopimukseen voidaan ottaa myös määräykset eläkelaitokselle ja Ahvenanmaan maakuntahallitukselle laissa säädetyn tiedonantovelvollisuuden ja muiden velvoitteiden toteuttamiseksi tarpeellisista teknisluonteisista seikoista kuten menojen oikeellisuuden todentamisesta, maksajaviraston menoilmoitusten ja muiden selvitysten laatimiseksi tarpeellisten tietojen toimittamisesta sekä niitä koskevista määräajoista.

Sopimukseen sisällytettävistä tehtävistä ja niiden määräajoista voidaan antaa tarkemmat määräykset valtioneuvoston asetuksella.

Tämän lain 19 §:n 4 momentti ja 34 §:n 2—4 momentti tulevat voimaan 1 päivänä elokuuta 2002. Muilta osin laki tulee voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana. Jos Euroopan yhteisö ei hyväksy tähän lakiin sisältyvää tukijärjestelmää sellaisenaan, laki voidaan panna voimaan valtioneuvoston asetuksella siltä osin kuin tuen ehdot hyväksytään.

Tällä lailla kumotaan maatalousyrittäjien luopumistuesta 31 päivänä joulukuuta 1994 annetun asetuksen (1583/1994) 14 ja 24 §, sellaisena kuin niistä on 24 § asetuksessa 369/2000. Mainitun asetuksen säännöksiä sovelletaan kuitenkin ennen 1 päivää tammikuuta 2003 tapahtuneisiin maatalouden harjoittamisesta luopumisiin sellaisina kuin ne olivat tämän lain tullessa voimaan.

Tätä lakia sovelletaan, jos luopuminen maatalouden harjoittamisesta tapahtuu aikai-

sintaan 1 päivänä tammikuuta 2003 ja viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2006. Lain 10 §:n 2 momenttia, 13 §:n 2 momenttia sekä 14 §:n 3 momenttia sovelletaan kuitenkin vain, jos luopuminen tapahtuu aikaisintaan 1 päivänä tammikuuta 2004 ja viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2006.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä sovelletaan luopumisiin, jotka tapahtuvat ennen tämän lain voimaantuloa. Tämän lain 34 §:n 3 ja 4 momenttia sovelletaan kuitenkin maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain 1 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuihin luopumisiin.

Tämän lain 7 §:n 4 momenttia sovelletaan luopumisiin, jotka ovat tapahtuneet vuonna 2000 tai sen jälkeen.

Sen estämättä, mitä voimaantulosäännöksen 3 momentissa säädetään, tämän lain 19 §:n 4 momenttia sovelletaan, jos luopuminen maatalouden harjoittamisesta on tapahtunut ennen vuotta 2003 edellyttäen, että luopumistukea maksetaan tämän lain tullessa voimaan tai ryhdytään maksamaan tämän lain tultua voimaan. Lapsikorotusta maksetaan kuitenkin aikaisintaan 1 päivästä tammikuuta 2002 siten, että mainitun päivän ja 19 §:n 4 momentin voimaantulon väliseltä ajalta lapsikorotus maksetaan 19 §:n 4 momentin tultua voimaan.

Tämän lain 29 §:n 2 momenttia sovelletaan, jos siinä tarkoitettu sukupolvenvaihdos tapahtuu tämän lain tultua voimaan ja luovutus lisämaaksi on tapahtunut 1 päivänä tammikuuta 2000 tai sen jälkeen.

Sen estämättä, mitä 5 §:n 1 momentin 3 kohdassa säädetään luopujan ikärajasta, luopumistuen saamisen edellytyksenä on vuonna 1947 ja sitä ennen syntyneellä luopujalla, että hän on maatalouden harjoittamisesta luopumisen tapahtuessa täyttänyt 55 mutta ei 65 vuotta. Jos luopujat ovat aviopuolisoina ja luopumisen tapahtuessa vanhempi puolisoista täyttää tässä momentissa säädetty edellytykset ja on muutoin luopumistukeen oikeutettu, nuoremmalla puolisoilla on oikeus luopumistukeen, jos hän on luopumisen tapahtuessa täyttänyt 50 vuotta.

Jos luopujina ovat maataloutta yhtymän lukuun harjoittaneet sisarukset ja yhtymän osakkaista vanhempi täyttää 8 momentissa säädetty edellytykset, on yhtymän nuorem-

malla osakkaalla oikeus luopumistukeen, jos hän on luopumisen tapahtuessa täyttänyt 50 vuotta. Luopumistukea ei kuitenkaan suoriteta tässä momentissa ja edellä 8 momentissa tarkoitetuille luopujille ajalta ennen 55 vuoden iän täyttämistä. Sen estämättä, mitä 5 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetään luopujan ikäraajasta luopumisen tapahtuessa vuosina 2005 tai 2006, sovelletaan tämän voimaantulosäännöksen ikärajaa koskevia määräyksiä

myös vuonna 1949 syntyneeseen luopujaan. Hänen kanssaan maataloutta harjoittaneeseen nuorempaan aviopuolisoosoon sekä 5 §:n 4 momentissa tarkoitettuun yhtymän nuorempaan osakkaaseen sovelletaan vastaavasti tässä ja edellä 8 momentissa säädettyä määräystä 50 vuoden ikäraajasta.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 12 päivänä heinäkuuta 2002

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Maa- ja metsätalousministeri *Jari Koskinen*

N:o 594

L a k i

maanmittauslaitoksesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 12 päivänä heinäkuuta 2002

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maanmittauslaitoksesta 8 päivänä maaliskuuta 1991 annetun lain (505/1991) 3 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1630/1993, seuraavasti:

3 §

Maanmittauslaitoksen päällikkönä on pääjohtaja, joka ratkaisee maanmittauslaitokselle kuuluvat asiat. Ratkaisuvallan siirtämisestä maanmittauslaitoksen muille virkamiehille säädetään valtioneuvoston asetuksella sekä määrätään tarkemmin maanmittauslaitoksen ja sen toimintayksiköiden työjärjestyksissä tai niiden muissa määräyksissä. Pääjohtaja kui-

tenkin päättää maanmittauslaitoksen oikeussäännön antamisesta ja ratkaisee asiat, joissa keskushallinto on valitusviranomaisena.

Pääjohtajan sijaisen määrää maa- ja metsätalousministeriö.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 2002.

Helsingissä 12 päivänä heinäkuuta 2002

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Maa- ja metsätalousministeri *Jari Koskinen*

N:o 595

L a k i

Geodeettisesta laitoksesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 12 päivänä heinäkuuta 2002

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Geodeettisesta laitoksesta 16 päivänä kesäkuuta 2000 annetun lain (581/2000)
3 § seuraavasti:

3 §

Johtaminen ja asioiden ratkaiseminen

Geodeettisen laitoksen päällikkönä on ylijohtaja, joka ratkaisee Geodeettiselle laitokselle kuuluvat asiat. Ratkaisuvallan siirtämisestä Geodeettisen laitoksen muille virkamiehille säädetään valtioneuvoston asetuksella ja

määrätään tarkemmin Geodeettisen laitoksen työjärjestyksessä.

Ylijohtajan sijaisen määrää maa- ja metsätalousministeriö.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 2002.

Helsingissä 12 päivänä heinäkuuta 2002

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Maa- ja metsätalousministeri *Jari Koskinen*

HE 56/2002
MmVM 6/2002
EV 87/2002

2 420301/91

N:o 596

L a k i

mallioikeuslain muuttamisesta

Annettu Helsingissä 12 päivänä heinäkuuta 2002

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 12 päivänä maaliskuuta 1971 annetun mallioikeuslain (221/1971) 7 §, 18 §:n 3 momentti ja 45 §:n 2 momentti,
muutetaan 1—5, 8, 10, 11, 13 ja 20 §, 3 luvun otsikko, 24, 25, 31, 32, 38 ja 47 §, sellaisina kuin niistä ovat 2 ja 4 § osaksi laissa 802/1991, 5 § osaksi laissa 1411/1992 ja 47 § osaksi laissa 1035/1992, sekä
lisätään lakiin uusi 1 a, 3 a, 4 a, 4 b, 5 a—5 c, 10 a, 18 a, 25 a, 31 a—31 c ja 46 a § seuraavasti:

1 §

Joka on luonut mallin tai jolle hänen oikeutensa on siirtynyt, voi rekisteröimällä saada yksinoikeuden malliin (*mallioikeuden*) sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

1 a §

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *mallilla* tuotteen tai sen osan ulkomuotoa, joka ilmenee tuotteen tai sen koristelun piirteistä kuten linjoista, ääri viivoista, väreistä, muodosta, pintarakenteesta tai materiaalista;
- 2) *tuotteella* teollisesti tai käsityönä valmistettuja tavaroita, mukaan lukien osat, jotka on tarkoitettu koottavaksi moniosaiseksi tuotteeksi, sekä pakkaukset, pakkauksen ulkoasu, graafiset symbolit ja kirjasintyypit;
- 3) *moniosaisella tuotteella* tuotetta, joka koostuu useista osista, jotka voidaan korvata

siten, että tuote voidaan purkaa ja koota uudelleen.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuna tuotteena ei pidetä tietokoneohjelmia.

2 §

Mallioikeus myönnetään, jos malli on uusi ja yksilöllinen.

Mallia pidetään uutena, jollei samanlainen malli ole tullut julkiseksi ennen rekisteröintihakemuksen tekemispäivää tai etuoikeutta vaadittaessa ennen etuoikeuspäivää. Malleja on pidettävä samanlaisina, jos niiden piirteet eroavat toisistaan vain epäolennaisilta yksityiskohdilta.

Mallia pidetään yksilöllisenä, jos asiaan perehtyneen käyttäjän siitä saama kokonaisvaikutelma eroaa ennen rekisteröintihakemuksen tekemispäivää tai etuoikeutta vaadittaessa ennen etuoikeuspäivää tunnetuksi tul-

HE 6/2002
 TaVM 12/2002
 EV 77/2002

leiden mallien kokonaisvaikutelmasta. Yksilöllisyyttä arvioitaessa on otettava huomioon mallin luojaan vapaus mallin kehittämisessä.

Moniosaisen tuotteen osan mallia pidetään uutena ja yksilöllisenä, jos:

1) osa pysyy näkyvässä tuotteen tavanomaisen käytön aikana; ja

2) osan näkyvät piirteet itsessään täyttävät uutuuden ja yksilöllisyyden vaatimukset.

Edellä 4 momentin 1 kohdassa tarkoitettuun tavanomaiseen käyttöön ei kuulu kunnossapito-, huolto- tai korjaustyö.

3 §

Mallin katsotaan tulleen julkiseksi, jos:

1) se on julkaistu rekisteröintimenettelyssä tai muutoin; taikka

2) se on asetettu näytteille, sitä on käytetty liiketoiminnassa tai se on muulla tavoin tullut tunnetuksi.

Malli ei kuitenkaan ole tullut julkiseksi, jos 1 momentissa mainitut toimet eivät olisi kohtuudella voineet tulla Euroopan unionissa alalla toimivien tietoon tavanomaisen liiketoiminnan yhteydessä ennen rekisteröintihakemuksen tekemispäivää tai etuoikeutta vaadittaessa ennen etuoikeuspäivää.

Mallin ei katsota tulleen julkiseksi pelkästään sillä perusteella, että se on salassapitoa edellyttäen saatettu kolmannen henkilön tietoon.

3 a §

Mallin ei katsota tulleen julkiseksi 2 §:ssä tarkoitettulla tavalla, jos malli, jolle haetaan rekisteröintiä, on 12 kuukauden aikana ennen rekisteröintihakemuksen tekemispäivää tai etuoikeutta vaadittaessa ennen etuoikeuspäivää tullut julkiseksi:

1) mallin luojaan tai tämän antamien tietojen tai suorittamien toimenpiteiden nojalla kolmannen henkilön toimin; taikka

2) mallin luojaan kohdistuneen väärinkäytöksen seurauksena.

Mitä 1 momentissa säädetään mallin luojasta, koskee myös hänen oikeudenomistaansa.

4 §

Mallia ei rekisteröidä, jos:

1) se on yleisen järjestyksen tai hyvien tapojen vastainen; tai

2) se on samanlainen kuin aikaisempi malli, joka on tullut julkiseksi rekisteröintihakemuksen tekemispäivän jälkeen tai etuoikeutta vaadittaessa etuoikeuspäivän jälkeen ja joka on suojattu edellä mainittua aikaisemmasta päivästä lukien Suomea koskevana rekisteröitynä mallina tai tätä tarkoittavana hakemuksena.

4 a §

Mallia ei rekisteröidä, jos siihen on ilman asianomaista lupaa otettu:

1) valtion, kunnan tai kansainvälisen, valtioiden keskeisen järjestön vaakuna, lippu tai muu tunnuskuva, nimitys tai nimen lyhennys, taikka kuvio, nimitys tai nimen lyhennys, jos se on sekoitettavissa tällaiseen tunnuskuvaan, merkkiin, nimitykseen tai nimen lyhennykseen;

2) rekisteröitävän mallin käyttökohteina olevia tai niiden kaltaisia tavaroita koskeva virallinen tarkastus- tai takuumerkki taikka tarkastus- tai takuuleima;

3) sellaista, joka voi aiheuttaa käsityksen, että kysymys on toisen toiminimestä tai toiselle Suomessa elinkeinotoiminnassa vakiinnutetusta tunnusmerkistä, tavaramerkistä taikka toisen sukunimestä, taiteilijanimestä tai vastaavanlaisesta nimestä taikka toisen muotokuvasta, jollei nimi tai muotokuva ilmeisesti tarkoita jotakin kauan sitten kuollutta henkilöä;

4) sellaista, joka voi aiheuttaa käsityksen, että kysymys on toisen suojatun kirjallisen tai taiteellisen teoksen nimestä, mikäli nimi on omaperäinen, tai sellaista, joka loukkaa toisen tekijänoikeutta sanotunlaiseen teokseen tai oikeutta valokuvaan;

5) sellaista, joka eroaa vain epäolennaisesti Suomessa toiselle rekisteröidystä mallista tai hyödyllisyysmallista.

4 b §

Mallioikeutta ei voida myöntää tuotteen ulkomuodon piirteille, jotka

1) määräytyvät ainoastaan tuotteen teknisen käyttötarkoituksen mukaan; tai

2) on toisinnettava tarkalleen saman muotoisina ja kokoisina, jotta mallin sisältämä tuote voitaisiin mekaanisesti liittää toiseen tuotteeseen tai asentaa siihen, sen ympärille tai sitä vasten siten, että kumpikin tuote toimii tarkoitettulla tavalla.

Mallioikeus voidaan 1 momentin 2 kohdan estämättä myöntää mallille, joka sallii keskenään vaihdettavissa olevien tuotteiden monenlaisen kokoamisen tai liittämisen rakenneyksiköistä muodostuvaksi kokonaisuudeksi.

5 §

Mallioikeus käsittää kaikki mallit, joista asiaan perehtynyt käyttäjä ei saa erilaista kokonaisvaikutelmaa. Tätä arvioitaessa on otettava huomioon mallin luojan vapaus mallin kehittämissä.

5 a §

Mallioikeus sisältää jäljempänä säädettyin poikkeuksin sen, ettei muu kuin mallioikeuden haltija ilman tämän lupaa saa käyttää hyväkseen mallia. Mallin hyväksikäyttämistä on muun muassa mallin mukaisen tai sen sisältävän tuotteen valmistaminen, tarjoaminen, markkinoille saattaminen, käyttäminen, maahantuonti, maastavienti taikka varastointi näihin tarkoituksiin.

5 b §

Mallioikeus ei käsitä:

1) mallin yksityistä käyttöä, jolla ei ole kaupallista tarkoitusta;

2) mallin käyttöä kokeellisiin tarkoituksiin; eikä

3) toimia, joiden tarkoituksena on toisintaa malli lainausten ottamiseksi tai opetustarkoituksiin edellyttäen, että toimet ovat hyvän kauppatavan mukaisia ja että ne eivät aiheettomasti haittaa mallin tavanomaista käyttöä ja että lähde mainitaan.

Mallioikeus ei myöskään käsitä tilapäisesti maahan tulleissa rekisteröidyissä aluksissa ja ilma-aluksissa olevia varusteita, tällaisten alusten korjausta varten maahan tuotuja varoita ja tarvikkeita eikä näiden alusten korjaamista.

5 c §

Mallioikeus ei anna sen haltijalle oikeutta kieltää mallioikeudella suojatun tuotteen hyväksikäyttöä, jos mallioikeuden haltija on saattanut tuotteen vaihdantaan Euroopan talousalueella tai se on tämän suostumuksella siellä vaihdantaan saatettu.

8 §

Suomessa tehty hakemus katsotaan 2 ja 6 §:ää sovellettaessa tehdyksi samanaikaisesti kuin hakemus toisessa valtiossa, jos malli on esitetty mallin rekisteröintiä tai hyödyllisyysmallin suojaa koskevassa hakemuksessa, joka on tehty teollisoikeuden suojelemista koskevaan Pariisin yleissopimukseen (SopS 5/1921) tai Maailman kauppajärjestön perustamissopimukseen (SopS 5/1995) liittyneessä valtiossa.

Rekisteröintiä tulee hakea Suomessa kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun rekisteröintiä on haettu 1 momentissa mainitussa sopimusvaltiossa.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, sovelletaan myös muualla tehtyyn hakemukseen, jonka rekisteriviranomainen erityisistä syistä katsoo sopimusvaltiossa annettuun hakemukseen rinnastettavaksi.

Saadakseen 1 momentissa mainitun etuoikeuden hakijan on pyydettävä sitä Suomessa tehdyssä hakemuksessa ja siinä ilmoitettava, missä ja milloin etuoikeuden perustaksi ilmoitettu hakemus on tehty. Hakijan on lisäksi ilmoitettava, niin pian kuin mahdollista, hakemuksen numero.

10 §

Mallin rekisteröintihakemus tehdään kirjallisesti rekisteriviranomaiselle.

Hakemuksessa on ilmoitettava mallin luoja. Jos rekisteröintiä hakee muu kuin mallin luoja, hakijan on selvitettävä oikeutensa malliin. Lisäksi hakemuksessa on ilmoitettava tuote tai tuotteet, joita hakemus koskee.

Hakemukseen on liitettävä mallin esittävä kuva-aineisto. Jos hakija antaa lisäksi mallikappaleen ennen kuin hakemuksesta 18 §:n mukaisesti kuulutetaan, tämän on katsottava esittävän mallin.

10 a §

Rekisteröintihakemus katsotaan tehdyksi vasta, kun hakija on antanut rekisteriviranomaiselle mallin esittävän kuva-aineiston tai mallikappaleen ja suorittanut hakemusmaksun.

Hakemukseen liittyvien lisämaksujen suorittamisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

11 §

Hakemus voi sisältää useita malleja, jos rekisteröintihakemuksessa ilmoitetut tuotteet kuuluvat samaan luokkaan teollismallien kansainvälisen luokituksen perustamista koskevan Locarnon sopimuksen (SopS 22/1972) mukaan.

13 §

Hakemusta ei saa muuttaa siten, että mallista saatavan kokonaisvaikutelman olennaiset piirteet muuttuvat.

18 a §

Väite on tehtävä rekisteriviranomaiselle kirjallisesti kahden kuukauden kuluessa hakemuksen kuulutuspäivästä lukien.

Jos rekisteröintiä on hakenut muu kuin 1 §:n mukaan malliin oikeutettu, väitteen voi tehdä se, joka katsoo olevansa oikeutettu malliin.

Jos malliin on ilman asianomaista lupaa otettu 4 a §:n 1 ja 2 kohdissa tarkoitettu tunnus tai merkki, väitteen voi tehdä se, jonka oikeutta rekisteröinti loukkaa.

Jos malli on ristiriidassa 4 §:n 1 momentin 2 kohdan tai 4 a §:n 3—5 kohdan kanssa, väitteen voi tehdä ristiriidassa olevan oikeuden hakija tai haltija.

Muissa kuin 2—4 momentissa mainituissa tapauksissa väitteen voi tehdä kuka tahansa.

20 §

Kun 18 a §:n 1 momentissa säädetty väitteen teko-aika on päättynyt, on hakemus otettava jatkokäsittelyyn. Tässä käsittelyssä on 14—17 §:n säännöksiä sovellettava.

Jos asiassa on tehty väite, on se annettava hakijalle tiedoksi. Jollei väite ole ilmeisesti perusteeton, on hakijalle lisäksi varattava tilaisuus lausuman antamiseen.

3 luku

Rekisteröinnin voimassaoloaika ja rekisteröidyn mallin muuttaminen

24 §

Mallin rekisteröinti on voimassa viisi vuotta rekisteröinnin hakemispäivästä lukien, ja se voidaan uudistaa neljästi viideksi vuodeksi

kerrallaan. Jokainen rekisteröintikausi laskeaan edellisen rekisteröintikauden päättymisestä.

Suoja-aika on kuitenkin enintään 15 vuotta, jos malli on moniosaisen tuotteen osa ja se on tarkoitettu tuotteen korjaamiseksi alkuperäiseen muotoon.

25 §

Rekisteröinti voidaan uudistaa aikaisintaan vuotta ennen rekisteröintikauden päättymistä ja viimeistään kuuden kuukauden kuluessa sen päättymisestä.

Uudistamista on haettava kirjallisesti rekisteriviranomaiselta, jos uudistamisen yhteydessä halutaan tehdä rekisterimerkintöihin muutos. Muutoin rekisteröinti katsotaan uudistetuksi, kun uudistamismaksu on suoritettu.

Rekisteröinnin uudistamisesta on kuulutettava.

25 a §

Rekisteröityä mallia voidaan haltijan kirjallisesta hakemuksesta muuttaa, jos malli on rekisteröity 1, 1 a, 2, 3, 3 a, 4, 4 a tai 4 b §:n vastaisesti. Muutetun mallin tulee kuitenkin täyttää tässä laissa säädetyt rekisteröintiedellytykset eivätkä mallista saatavan kokonaisvaikutelman olennaiset piirteet saa muuttua. Hakemuksesta on suoritettava mallin muuttamismaksu.

Rekisteröinnin muutoksesta on kuulutettava.

31 §

Tuomioistuimen on kanteesta kumottava rekisteröinti kokonaan tai osittain, jos malli on rekisteröity 1, 1 a, 2, 3, 3 a, 4, 4 a tai 4 b §:n vastaisesti ja este rekisteröinnille on edelleen olemassa. Rekisteröintiä ei kuitenkaan voida kumota sillä perusteella, että mallioikeuden saanut on ollut oikeutettu vain määrättyyn osuuteen siitä.

Jos rekisteröinti on myönnetty muulle kuin 1 §:n mukaan malliin oikeutetulle, kannetta rekisteröinnin kumoamiseksi voi ajaa se, joka väittää olevansa oikeutettu malliin.

Jos rekisteröinti on myönnetty 4 a §:n 1 tai 2 kohdan vastaisesti, kannetta rekisteröinnin kumoamiseksi voi ajaa se, jonka oikeutta rekisteröinti loukkaa.

Jos rekisteröinti on myönnetty 4 §:n 2 kohdan tai 4 a §:n 3—5 kohdan vastaisesti, kannetta rekisteröinnin kumoamiseksi voi ajaa ristiriidassa olevan oikeuden hakija tai haltija.

Kannetta rekisteröinnin kumoamiseksi voi ajaa myös virallinen syyttäjä, jos kanne perustuu 4 §:n 1 kohtaan taikka 4 a §:n 1 tai 2 kohtaan.

Muissa kuin 2—5 momentissa mainituissa tapauksissa kannetta voi ajaa se, jolle rekisteröinnistä on haittaa.

31 a §

Kanne on pantava vireille vuoden kuluessa siitä, kun kantaja on saanut tiedon rekisteröinnistä ja muista kanteen perusteena olevista seikoista.

Jos mallioikeuden haltija on ollut vilpittömässä mielessä, kun malli rekisteröitiin tai mallioikeus siirtyi hänelle, kannetta ei saa panna vireille myöhemmin kuin kolme vuotta rekisteröinnin jälkeen.

31 b §

Mallin rekisteröinti voidaan kumota osittain ainoastaan, jos malli kumoamisen jälkeen edelleen täyttää tässä laissa säädettyt rekisteröintiedellytykset eivätkä mallista saatavan kokonaisvaikutelman olennaiset piirteet muutu.

Asiassa, joka koskee mallin kumoamista osittain, tuomioistuimen on hankittava rekisteriviranomaisen lausunto.

31 c §

Mallin rekisteröinti voidaan julistaa mitätömäksi, vaikka se on lakannut tai siitä on luovuttu.

32 §

Jos malli on rekisteröity muulle kuin 1 §:n mukaan siihen oikeutetulle, on tuomioistuimen malliin oikeutetun kanteesta siirrettävä rekisteröinti hänelle. Kanne on pantava vireille 31 a §:ssä säädettyssä ajassa.

Jos se, jonka rekisteröinti julistetaan menetetyn, on ollut vilpittömässä mielessä alkaessaan käyttää mallia tässä maassa tai ryhtyessään sitä varten oleellisiin toimenpiteisiin, saa hän kohtuullisesta vastikkeesta ja muutoin kohtuullisilla ehdoilla jatkaa mallin

käyttöä tai aloittaa aiottu käyttö pysyttämällä sen yleisen luonteen. Sellainen oikeus on vastaavilla edellytyksillä myös rekisteriin merkityn käyttöluvan haltijalla.

Edellä 2 momentissa tarkoitettu oikeus voi siirtyä toiselle ainoastaan sen liikkeen mukana, jossa sitä käytetään tai jossa se oli tarkoitettu käytettäväksi.

38 §

Jos joku sen jälkeen, kun hakemuskirjat ovat tulleet julkisiksi, käyttää 5 a §:n vastaisesti mallia, jonka rekisteröintiä on haettu, on mallioikeuden loukkausta koskevia säännöksiä vastaavasti sovellettava, jos hakemus johtaa rekisteröintiin, kuitenkin niin, ettei häntä saa tuomita rangaistukseen.

Vahingonkorvaukseen siitä käytöstä, joka on tapahtunut ennen 18 §:ssä tarkoitettua rekisteröintihakemuksen kuuluttamista, on tällöin sovellettava, mitä 36 §:n 2 momentissa säädetään.

Mitä 36 §:n 3 momentissa säädetään, ei ole sovellettava, jos korvauskanne pannaan vireille vuoden kuluessa mallin rekisteröimisestä.

46 a §

Jos rekisteriviranomaisen päätöstä ei ole saatu annetuksi tiedoksi hakijalle, väitteentekijälle tai mallioikeuden haltijalle tämän rekisteriviranomaiselle ilmoitettuun osoitteeseen, se voidaan antaa tiedoksi kuuluttamalla asiasta Patenti- ja rekisterihallituksen julkaisemassa mallioikeuslehdessä.

47 §

Mallin rekisteröintihakemuksen, rekisteröinnin uudistamisen ja mallin muuttamisen yhteydessä on suoritettava hakemusmaksu, uudistamismaksu ja mallin muuttamismaksu sekä asian laadun mukaan seuraavat lisämaksut: luokkamaksu jokaiselta tavaruokalta ensimmäisen jälkeen, yhteisrekisteröintimaksu jokaiselta mallilta ensimmäisen jälkeen, säilytysmaksu mallikappaleen säilytyksestä ja kuulutusmaksu jokaiselta kuvalta ensimmäisen kuvan jälkeen sekä eri maksu mallirekisteriin muista seikoista tehtävistä merkinnöistä. Uudistamismaksu, joka suoritetaan kulumassa olevan rekisteröintikauden jälkeen, on suoritettava korotettuna.

Tämän lain mukaan perittävistä maksuista säädetään erikseen.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 2002.

Tätä lakia sovelletaan myös ennen sen voimaantuloa rekisteröityihin malleihin ja malleihin, jotka rekisteröidään ennen tämän lain voimaantuloa tehdyn hakemuksen perusteella. Ennen tämän lain voimaantuloa tehdyn rekisteröintihakemuksen perusteella rekisteröidyn mallin kumoamiseen sovelletaan kuitenkin tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Rekisteröintihakemus, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, käsitellään ja ratkaistaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

Jos joku tämän lain voimaan tullessa käyttää mallia tässä maassa tavalla, joka ei tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan edellyttänyt mallioikeuden haltijan suostumusta, saa hän jatkaa mallin käyttöä, vaikka tämän lain mukaan sellainen suostumus vaadittaisiinkin. Samanlainen käyttöoikeus on myös sillä, joka on ryhtynyt olennaisiin toimenpiteisiin käyttäkkeeseen mallia.

Helsingissä 12 päivänä heinäkuuta 2002

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ministeri Johannes Koskinen

SDK/SÄHKÖINEN PAINOS

N:o 592—596, 2 arkkia

EDITA PRIMA OY, HELSINKI 2002

EDITA PUBLISHING OY, PÄÄTOIMITTAJA JARI LINHALA

ISSN 1455-8904